

Miro Gavran

P I V O

(skoro pa komedija)

Praizvedba: Teatar GAVRAN, Zagreb, 5.3. 2015.

e | info@mirogavran.com

CAST:

OTAC.....Zlatko Ožbolt

SIN.....Jakov Gavran

Režija: Helena Buljan

Scenografija: Marta Crnobrnja

Kostimografija: Emina Kušan

Izbor glazbe: Neven Zebić

Oblikovatelj svjetla: Mario Vnućec

Lica:

OTAC 23 – 83 godine star

SIN 8 – 60 godina star

1. SCENA („BEBA“,1954.)

(Pred nama je teniski teren i jedna klupica. Pokraj teniskog terena otac u dječjim kolicima vozi bebu. Otac zastane pokraj klupice. Iz male torbe koja je na kolicima uzme pivsku bocu. Sjedne na klupicu, otvaračem otvori bocu i baš kada poželi otpiti gutljaj piva beba u kolicima počne plakati. Otac odloži pivo na klupicu, diže se s klupice, prilazi kolicima, i lagano ih ljulja. Beba prestane plakati. Otac odlazi do klupice i sjedne na nju. Zadovoljno uzdahne, uzme pivo i tek što se nakani ispiti ga beba opet zaplače. Otac duboko uzdahne – odloži pivo, opet ustane s klupice i lagano vozi kolica naprijed-nazad.)

OTAC: Nina – nana – nina – nana.

(Dijete nakon nekog vremena prestaje plakati, otac se usporeno hodajući vrati na klupicu. Zagleda se u pivsku bocu pred njim. Provede tako nekoliko trenutaka. Lagano rukom krene prema pivskoj boci, u trenutku kada uzme bocu u ruke, beba počne plakati. Otac opet duboko uzdahne – odloži bocu i ode do kolica i počne ubrzano ljuljati kolica.)

OTAC: Dobri sin... dobri tatin sin... nina – nana... nina – nana... dobri tatin sin... nina – nana...

(Dijete prestane plakati. Otac se još pažljivije nego prethodni put vrati do klupice. Usporeno sjedne na klupicu pazeći da ne proizvede zvuk koji bi mogao probuditi dijete. Otac rukom krene prema pivu, ali povuče ruku u strahu da bi dijete moglo zaplakati. Nakon nekog vremena ponovno usporenim pokretima krene rukom prema pivu. U trenutku kada rukom uhvati bocu s pivom, dijete počne plakati. Očevim licem preleti grč ljutnje. Dijete plače sve jače i jače, a otac sjedi s pivom u ruci ne znajući što učiniti. U jednom trenutku njegovim licem preleti izraz „Eureka!“ - desni kažiprst gurne u bocu i umoči ga u pivo. Potom idući s ispruženom rukom i kažiprstom dođe do kolica i pruži djetetu kažiprst umočen u pivo. Začujemo kako beba zadovoljno cucla očev „pivski“ prst. Trenutak potom čujemo kako dijete ravnomjerno diše i tako tone u san. Otac se vraća zadovoljan do klupice, sjedne na nju, uzme bocu piva, nagne bocu i ispije dugi gutljaj, te se sretno osmjehne.)

2. SCENA („KAKO SE VOZE TAČKE“,1962.)

(Sin ima osam godina, a otac ima trideset i jednu godinu. Sin sjedi za stolom u kuhinji koja je i dnevni boravak skromnog stana - piše nešto u bilježnicu .)

SIN: Tata!

OTAC: Reci sine.

SIN: Moram napisati sastavak „Moja mama“. Za tri dana je Dan žena.

OTAC: Nisam znao da već u drugom osnovne pišete sastavke. Mi smo književne sastavke pisali kasnije.

SIN: Učiteljica je rekla da će onaj tko napiše najbolji sastavak dobiti pet. Čitat će ga na priredbi pred cijelom školom. Onda će taj sastavak staviti na zidne novine.

OTAC: A jel ta tvoja učiteljica zna da ti nemaš mamu?

SIN: Mislím da zna.

OTAC: Koza!

SIN: Tko?

OTAC: Tvoja učiteljica.

SIN: Zašto?

OTAC: Kako da pišeš o mami kad tvoja mama nije živa?

SIN: To sam je i ja pitao.

OTAC: I – što je odgovorila?

SIN: Rekla je da mi ti ispričaš sve o mami. Pa da onda ja to napišem.

OTAC: Da ti ja ispričam?

SIN: Aha.

OTAC: Krava!

SIN: Zašto krava?

OTAC: Zato...Tvoja mama je bila jako lijepa, jako draga i dobra... Zaljubili smo se na drugoj godini fakulteta – kad smo bili na trećoj ti si se rodio, a mama je... mama je dan nakon poroda, otišla kod anđela... u raj...pričao sam ti o tome. Onda sam morao prekinuti studij, počeo sam raditi i brinuti se za tebe.

SIN: Kakve su joj bile oči?

OTAC: Crne.

SIN: A kosa?

OTAC: Isto crna.

SIN: A jel se puno smijala?

OTAC: Jako... često... oboje smo se puno smijali.

SIN: Jel bila visoka ili niska?

OTAC: Srednje visine, baš onako najbolje. Svi su mi prijatelji zavidjeli što imam tako lijepu djevojku, svuda smo išli zajedno .

SIN: A jel fino kuhala? Il ko ti?

OTAC: Pa... tako... stanovali smo u studentskom domu, imali smo menzu, pa nismo morali kuhati. Tada su moji roditelji bili živi, pa su nam slali pakete s hranom .

SIN: Teta Ena jako fino kuha . Jel bi ja možda mogao pisati o teti Eni?

OTAC: Kako to misliš o njoj?

SIN: Jel mogu pisati kao da je teta Ena moja mama?

OTAC: Mislim da je to glupo – ona nije tvoja mama, a ti si dobio zadatak pisati o svojoj mami.

SIN: Ali, ja o teti Eni sve znam, bilo bi mi lakše pisati o njoj .

OTAC: Ali, to ne bi bila istina – teta Ena nije tvoja mama... ona je moja... prijateljica.

SIN: A kada bi ti nju oženio, jel bi ja onda nju mogao zvati „moja mama“?

OTAC: Mogao bi je tako zvati, ali ja se ne mislim ženiti, a to znači da ti ona ne može postati mama.

SIN: Tata, znaš da je Dado dobio bicikl?

OTAC: Koji Dado?

SIN: Onaj koji sjedi sa mnom u klupi.

OTAC: Baš lijepo.

SIN: Ja bih volio da i ti meni kupiš bicikl, onda bi se Dado i ja vozili po parku i dvorištu.

OTAC: Ne mogu ti kupiti bicikl.

SIN: Zašto ne možeš?

OTAC: Ivo, nemamo novca . Tata nema stalni posao... al jednoga dana kad se tata zaposli – kupit će tebi tata bicikl.

SIN: A kad će to biti?

OTAC: Ne znam.

SIN: Jel za deset dana?

OTAC: Možda za godinu, dvije, tko zna kada...

SIN: A tko će toliko čekati. – Možda ja postanem veliki dok se to ne dogodi.

OTAC: Vidiš – ni moj tata, a tvoj pokojni djed, nije imao puno novca, al smo ipak bili sretni i zadovoljni. Pa kad sam ja svome tati rekao da želim bicikl, onda je on meni rekao da ima jedna igra ljepša od vožnje biciklom, a to je vožnja „tačaka“. Al za voziti te „tačke“ trebaju dvojica koja se jako dobro slažu. I to je meni bilo ljepše od pravog bicikla.

SIN: A kako ste vi to vozili te „tačke“?

OTAC: Hoćeš da ti pokažem?

SIN: Aha.

OTAC: Lezi potrbuške .

(Sin legne na zemlju.)

SIN: Ovako?

OTAC: Tako.

(Otac uhvati sina za noge.)

OTAC: Podigni se na ruke.

(Sin se podigne na ruke.)

SIN: Jel ovako?

OTAC: Tako. A sad hodaj na rukama!

(Sin počinje hodati na rukama dok ga otac drži za noge i usmjerava njegovo kretanje.)

OTAC: Lijevo, lijevo!

(Sin skreće ulijevo.)

OTAC: Desno, desno!

(Sin skreće udesno.)

OTAC: Ravno, ravno!

(Sin ide ravno.)

OTAC: Jel ti se sviđa ova igra?

(Sin zastane u kretanju.)

SIN: Ovo je predivna igra,tata. Ajmo još.

(Sin se opet odigne na ruke i opet simuliraju vožnju tačaka.)

OTAC: I meni se sviđa. Mi smo najbolje „tačke“ u gradu.

SIN: Može brže?

OTAC: Polako.

SIN: Tata!

OTAC: Reci, sine.

(Uspore obojica u kretanju.)

SIN: A zašto se ti oženiš tetu Enu?

OTAC: A ti bi to htio?

SIN: Bi.

OTAC: Ona je još mlada i ona bi htjela imati dijete., a ja već imam tebe. Meni drugo dijete ne treba.

SIN: A zašto ti nebi imao dvoje djece?

OTAC: Zato jer jedva zaradim za nas dvojicu. Rad u teretani i treniranje djece slabo se plaća Ali kad ti jednoga dana postaneš poznati nogometaš, nećemo više biti siromašni.

SIN: A hoćeš mi onda kupiti bicikl ?

OTAC: Zar ti nije lijepo kad vozimo „tačke“?

SIN: Ma je – al me jako bole ruke.

OTAC: Onda pauza!

(Otac sinu spusti noge na pod.)

3. SCENA („DOMAĆA ZADAĆA- MOJA MAMA“,1962.)

(Sin dođe s bilježnicom u ruci. Zastane i nakloni se, pa kao da recitira pjesmu, počne čitati iz bilježnice.)

SIN: „Moja mama“. Ja nemam svoju mamu. Ona živi s anđelima od moga rođenja. Al zato mogu pisati o tri tete koje su mogle postati moja mama, samo da se moj tata htio oženiti. Prvo je bila teta Dragica koja mi je donosila velike lijepe darove, al se nije nikada smijala. Lice joj je bilo ko da je progutala krastavac. Onda je došla teta Ružica koja je imala velike sise i veliku guzu. To se mome tati jako sviđalo, al je ona imala i svog pokojnog muža o kojem je često pričala a to je mome tati išlo na živce. Jednom joj je rekao: „Ne moraš ga svakog dana iskopavati – pusti ga da u miru leži na Mirogoju“. Tako se zove naše veliko groblje. A sada nam je u modi teta Ena .Tatina prijateljica. Ona fino kuha, pa kad je ona kod nas, onda se i ja

i tata dobro najedemo. Samo se ona stalno svađa s tatom, pa me jako bole uši. Kad bi tata mogao od njih tri napraviti jednu ženu što fino kuha, nosi darove i ima velike sise i guzu, onda bi ta teta bila moja mama. Samo se bojim da ni nju moj tata nebi oženio, a ja bih htio da se moj tata jednom oženi i da ja dobijem moju mamu, pa da mi bude lakše pisati ove sastavke za Dan žena, pa da moj tata više ne govori za moju učiteljicu da je koza i krava zato što mi je dala ovaj sastavak da ga napišem, a ja znam da moj tata sve najbolje misli o mojoj učiteljici, jer je svom prijatelju Dragecu rekao: „Baš bih je rado prasnuo, da mi ne uči sina“.

(Izmjena svjetla. Pojavi se otac.)

OTAC: Idiote jedan idiotski – kako si samo mogao napisati taj kretenski sastav!?!?

SIN: To mi je bila zadaća. Mislio sam, ako bude dobar, da će ga objesiti na zidne novine.

OTAC: Tebe će objesiti u školi, a ne tvoj sastav. Direktora sam jedva namolio da ti ne da ukor – učiteljica nije htjela ni razgovarati sa mnom, ni ispriku nije htjela uvažiti, jer si napisao da bih je rado prasnuo.

SIN: Ali, tata, to si ti rekao – to je istina.

OTAC: Kretenčino jedna ne piši više u zadaćnicama istinu! Zašto si morao pisati o svim tim ženama hoćeš da mi pošalju doma socijalnu službu – ispalo je da se po našoj kući motaju svakakve žene.

SIN: Tata, ja sam pisao samo o onim tetama koje su se htjele udati za tebe, o onim drugim nisam pisao.

OTAC: Kojim drugim?

SIN: Onima za koje si rekao stričeku Dragecu da su dobre za kresnuti samo jedanput.

OTAC: Ti nisi normalan – ti sve moje razgovore prisluškuješ. Ubuduće niti jednu zadaćnicu ne smiješ odnijeti u školu, a da je ja prije toga ne pročitam. Jel jasno?

SIN: Je, tata.

4. SCENA („TRENING“,1970.)

(Otac ima trideset i devet godina, sin ima šesnaest godina. Na teniskom su terenu. U tijeku je kondicioni trening. Sin je gol do pasa i radi sklekove, a otac ga trenira.)

OTAC: Trideset i šest... trideset i sedam... trideset i osam... trideset i devet... četrdeset!
Dosta! Dobro je. Idemo s trčanjem u krug.

(Sin počinje trčati oko igrališta, odnosno oko oca.)

OTAC: Brže – sitniji koraci, sitniji koraci.

SIN: Ne mogu sitnije.

OTAC: Možeš, možeš... Znaš i sam koliko je za tenis važna dobra kondicija. Uz dobru kondiciju ni uspjeh neće izostati. Tvoji iz kluba treniraju samo tri puta tjedno, a ti sa mnom još dodatno tri puta - za godinu dana ćeš ih sve prestići... Ajde uspori.

SIN: Teško ću ih prestići – većina ih trenira od sedme godine, a ja sam krenuo s tim tek nedavno. Imam već šesnaest godina – to je kasno za početak u bilo kom sportu.

OTAC: Tko vjeruje u uspjeh – taj i postiže uspjeh. Kamo sreće da sam te ranije prebacio na tenis. Ali, srećom – u tenisu je kod nas mala konkurencija . Ako budeš uporno i marljivo trenirao doći ćeš i do međunarodnih turnira. A kad osvojiš pehar na međunarodnom turniru – izdvojit ćeš se iz sive mase anonimaca. A nas dvojica, mi smo tim koji pobjeđuje. Ponovi: kakav smo nas dvojica tim?

SIN: Tim koji pobjeđuje.

OTAC: Još jednom – kakav smo mi tim?

SIN: Tim koji pobjeđuje...Ali tata – ovo je individualni sport!?

OTAC: **Trener i sportaš moraju biti tim inače nema uspjeha.** Dosta trčanja! Idemo na čučnjeve.

(Sin prestaje s trčanjem i počinje raditi čučnjeve, dok otac odlazi po dva reketa i provjerava im žice.)

OTAC: Dosta je bilo čučnjeva!.. Čuj - **Kad serviraš udaraj lopticu odozgo, što više odozgo. Ovako! U serviranju uvijek griješiš. A i Bachand ti nije najbolji...moraš s obje ruke...** Trebao sam ranije shvatiti da ti ne ide nogomet i prebacit te na tenis, već bi bio u državnoj reprezentaciji. Imao bi nekoliko pehara...osvojio bi već nekoliko juniorskih turnira... Ali ni sada nije kasno.Moraš vjerovati u sebe kao što ja vjerujem u tebe i uspjeh neće izostati. Ajde dosta za danas.

(Prilaze obojica klupici gdje su im torbe s opremom.)

SIN: Jedva čekam da sutra dođem u školu.

OTAC: Zašto?

SIN: Sutra izlazi novi broj školskog lista, a u njemu će biti objavljena moja pjesma.

OTAC: Tvoja pjesma?

SIN: Da – moja pjesma. Pjesma o moru.

OTAC: Ni manje ni više nego o moru?

(Otac sprema reket u torbu, to čini i sin.)

SIN: Baš o moru. Vidjet ćeš sutra – jedva čekam da ti pokažem. Profesorica misli da je to najbolja pjesma koju sam do sad napisao.

OTAC: Toj tvojoj profesorici izgleda nisu baš sve na broju...

SIN: Zašto?

OTAC: Čudno se oblači, a o književnosti govori kao da je najvažnija stvar na svijetu.

SIN: Pa i jeste.

OTAC: Ma daj – nije valjda i tebe uvjerila u to?!... U redu je to što ti voliš puno čitati – tako stječeš znanja, u redu je i da poneku pjesmu napišeš – to vole djevojke . Ali – pravi život počne tek kada čovjek odustane od poezije. Shvaćaš?

SIN: Ne.

OTAC: Shvatit ćeš.

5. SCENA („PROSLAVA ROĐENDANA“,1972.)

(Otac ima četrdeset i jednu godinu, sin ima osamnaest godina. Otac puše balone različitih boja i kako koji napuše tako ga zaveže.)

SIN: Što to radiš?

OTAC: Pa vidiš. - Pušem balone.

SIN: Zašto?

OTAC: Kad već slaviš doma rođendan, onda moraš stvoriti atmosferu da se tvoji prijatelji dobro osjećaju.

SIN: **Da moji frendovi vide ovo** umrl bi od smijeha, a ja od srama. Nitko ne puše balone za osamnaesti rođendan.

OTAC: A onda ništa.

(Otac ispušta zrak iz napuhanih balona.)

SIN: Čuj tata - to će večeras potrajati. Jel bi ti mogo ostat u kinu do dva ?

OTAC: Do dva u noći? Ni jedno kino u Zagrebu ne radi tako dugo. Do ponoći bih još mogao.

SIN: To mi je malo.

OTAC: Kod Marije doma ne mogu biti – njezini roditelji idu spavati oko ponoći, a i nisu baš presretni kad me vide – mislim da su ljuti na mene što im još nisam zaprosio kćer.

SIN: A da nađeš prijateljicu sa stanom, a bez roditelja?

OTAC: Daj ne zezaj... Kafići se zatvaraju u jedanaest – mogu pogledati dva filma, al tri ...

Koliko vas bude na tulumu?

SIN: Desetero.

OTAC: A kakav je omjer?

SIN: Kakav omjer ?

OTAC: Koliko muških, a koliko ženskih?

SIN: A – to!

OTAC: Da – to.

SIN: Pet - pet.

OTAC: Misliš pet cura i pet dečki?

SIN: Točno.

OTAC: Znači svatko ima svoga para?

SIN: Tako je nekako ispalo.

(Šutnja.)

OTAC: Znači večeras i ti imaš svoju partnericu?

SIN: Imam.

(Šutnja.)

OTAC: ... nas dvojica nikada nismo ozbiljno popričali... o tim nekim stvarima... a morali bismo, znaš. Narodna poslovice kaže: „Bolje spriječiti nego liječiti.“ Kužiš? ... Ženske se često zanesu – počnu maštati o braku i djeci, prije nego se ispune bilo kakvi preduvjeti i pretpostavke... a pri tome su još i lukave.

SIN: Što ti to meni hoćeš reći?

OTAC: Vidiš – ako dođeš u situaciju – ako se tako bude razvijala ta situacija, bitno je da uvijek imaš uza se ono što moraš imati uza se.

(Otac iz unutarnjeg džepa sakoa izvuče kutijicu prezervativa i pruži je sinu. Sin uzme kutijicu i promotri je.)

SIN: Što će mi ovi debeli RISovi – ja koristim one fine talijanske .

OTAC: Ti KORISTIŠ talijanske?

SIN: Da – talijanske - ti su bolji - tanji.

OTAC: A koliko dugo već?... Koliko ih dugo koristiš?

SIN: Pa... nekih mjesec dana.

OTAC: A ja tek sada saznajem?! I još ti držim zakašnjeli edukativni govor. Pa mogao si se pohvaliti pred ocem.

SIN: A – eto.

OTAC: Jel zgodna?

SIN: Jako.

(Šutnja.)

OTAC: Nadam se da nije iz tvog razreda? Znaš da je to jako nezgodno kad hodaš s curom iz svoga razreda, pa prekineš – sve se zapetlja.

SIN: Nije iz moga razreda.

OTAC: Jel iz tvoje škole?

SIN: Ona više ne ide u školu.

OTAC: Oho – imaš studenticu. Znači brucošica?

SIN: Nije brucošica.

OTAC: Nego?

SIN: Na četvrtoj je godini faksa. Studira njemački i engleski .

OTAC: Čekaj... koliko je ona starija od tebe?

SIN: Pet godina.

OTAC: Pet godina?!

SIN: Da .

(Šutnja.)

OTAC: Gdje ste se upoznali?

SIN: U uredništvu onog časopisa koji mi je objavio priču.

OTAC: Znači i ona piše?

SIN: Ne – ona prevodi.

(Šutnja.)

OTAC: Slušaj – moraš biti oprezan. Cure u tim godinama sigurno već razmišljaju o udaji...

SIN: Tata, molim te, ne mislim se ženiti.

OTAC: Ali to je ogromna razlika ...

SIN: Tata, mi se volimo i ne smeta nam razlika u godinama.

OTAC: Jasno mi je da vam sada ne smeta – al budi oprezan – to je iskusna djevojka. Pitaj Boga s kim je već dosad bila – Moraš se čuvati da to nebi loše završilo.

SIN: Ne boj se - stavit ću večeras dva kondoma.

OTAC: Ne zezaj.

SIN: Ona je prije mene imala samo jednog dečka.

OTAC: Znači ti si joj drugi?

SIN: Da – ja sam joj drugi .

OTAC: Naivčina! To je stari ženski štos – uvjeriti frajera da je drugi.

SIN: Ma daj tata, nebi ona...

OTAC: Zelen si ko kupus.

SIN: Stari, ideš mi na živce! Ne želim više o tome pričati s tobom!

6. SCENA („ NEUGODNI TELEFONSKI RAZGOVOR“,1972.)

(Otac je doma sam. Nervozno hoda po sobi. U jednom trenutku zastane pokraj telefona, sjedne na stolicu, iz džepa izvuče papirić s telefonskim brojem, duboko uzdahne, okrene brojčanik.)

OTAC: Halo... jesam dobio Dubravku?... – drago mi je – ja sam Ivin otac... Eto mi se još nismo upoznali, nije mi dao tu priliku, vidite ja sam... ne, ništa se nije dogodilo, htio sam samo da malo popričamo o njemu - malo sam se zabrinuo –on je ipak tako mlad, zanemaruje treninge a približava se državno natjecanje... Ma ne znači ovo da mu „pričamo iza ledja“ - samo ovako možemo biti iskreni do kraja... Otkud to da njemu nije do sporta i da vršim pritisak na njega?!..., ja samo znam da bi imao neusporedivo bolje rezultate da više trenira, a manje se provodi... Slušaj oboje ga volimo i to mi daje pravo da ...

(U sobu uđe sin. Otac ga ne primjeti.)

OTAC: On je tako mlad, neiskusn, teško da ti s njim možeš planirati budućnost, mislim zbog te razlike... Kako koje razlike? – Pa razlike u godinama... Zašto bi ovo bio neukusan razgovor – on će za godinu dana završiti srednju školu, a ti fakultet i teško ćete planirati zajednički život ... Zašto bih ja bio posesivan otac koji guši sina – nije ti valjda to on rekao... Ja sam samo htio popričati s tobom za njegovo i tvoje dobro... zašto bi mu rekla za ovaj razgovor, ja sam htio da to ostane među nama... Čekaj, stani!... Halo!...Halo!

(Otac spusti slušalicu.)

OTAC: Bezobraznica !

(U tom trenutku otac se okrene i primjeti sina.)

OTAC: Otkud ti?

SIN: Zatvorili su trgovinu zbog inventure.

OTAC: Kad si ušao....koliko si dugo ovdje?

SIN: Dovoljno. Nisam znao da imaš njezin broj .

OTAC: Morao sam joj reći svoje mišljenje – za tvoje dobro.

(Šutnja.)

OTAC: Ljut si na mene?

SIN: Taj vaš razgovor ...bio je suvišan. Jučer smo prekinuli

OTAC: Baš dobro da si je ostavio.

SIN: Nisam ja nju ostavio nego ona mene.

OTAC: Nije mi rekla – pustila me da je uvjeravam .

SIN: Ovo ti nikada neću oprostiti.

OTAC: Al vidiš da je i ona shvatila da si premlad za nju.

SIN: Je – moš mislit – upravo sam saznao da je prohodala s dečkom koji je godinu dana mlađi od mene.

OTAC: S godinu dana mlađim od tebe?

SIN: Da.

OTAC: Znači „pali se“ na mlađe.

SIN: Očito.

OTAC: Onda sam ja dobro procjenio da nije za tebe...

SIN: Svejedno, al nemoj se više nkada petljat u moj intimni život, nikada!

OTAC: Neću. Oprosti.

7. SCENA („ KRIVI FAKULTET I ŽENSKA UCJENA“,1973.)

(Otac ima četrdeset i dvije godine, sin ima devetnaest godina. Sin je sam doma, čita neki roman. Dolazi otac.)

OTAC: Čuj... Kako je bilo na faksu?

SIN: Dobro.

OTAC: Što ste danas imali od predmeta – povijest sporta ili pedagogiju?

(Sin ne odgovori odmah, kao da je iznenađen očevim pitanjem.)

SIN: Povijest sporta.

OTAC: Povijest sporta?

SIN: Da, povijest sporta.

OTAC: I – što ste učili ?

SIN: Učili smo... učili smo o grčkim olimpijadama.

OTAC: Izvrsno.

SIN: Je – to je jako zanimljivo.

OTAC: Mali ne seri!

SIN: Što?! Zašto!?

OTAC: Kako si mi to mogao učiniti?

SIN: Koje?

OTAC: Otišao sam do Fakulteta fizičke kulture – navratio u kabinet kod profesora Heimera i pitao ga kako moj sin, kako uči, kako se ponaša... Skoro sam pao u nesvijest kad mi je Heimer rekao da ti uopće nisi bio na prijemnom kod njih, nisi čak ni predao dokumente. Ti uopće nisi student – ispao sam kompletna budala!

(Šutnja.)

SIN: Pa...znaš...vidiš...ovaj..htio sam ti reći, ali nisam znao kako, a da te ne povrijedim..Ne studiram ono što bi ti htio, nego ono što ja volim.

OTAC: A to je?

SIN: Književnost.

OTAC: Ti nisi normalan – što će ti to?! To je studij za dokone djevojke.

SIN: Oprosti, ali to je moj život.

OTAC: Stvarno si me razočarao. Već mjesec dana se hvalim prijateljima da mi sin studira na Fakultetu fizičke kulture. Ivica mi je obećao da će te zaposliti u klubu čim diplomiraš... mislio sam da je to najbolja opcija za tebe. Što uopće možeš s tim tvojim studijem, osim predavati djeci u školi o mrtvim piscima?

SIN: Nije ni to loše.

OTAC: Nije to za tebe – ti si odviše dinamičan karakter, a profesura je tipično žensko zanimanje – „trla baba lan“... Osim toga – možda bi mogao napraviti neki rezultat u tenisu i na međunarodnom planu – onaj mali Talijan je osvojio turnir u Pragu u tridesetoj godini, a počeo je trenirati prilično kasno.

SIN: Tata, on je izuzetak... tenis je sjajan kao hobi i razonoda, al ne možeš to promatrati kao životni poziv. Kao ozbiljan posao.

OTAC: A zašto ne bih mogao. – U ovoj zemlji mnogi su riješili egzistenciju zahvaljujući sportu, a malo tko zahvaljujući književnosti.

(Otac iz hladnjaka uzme dvije boce pive. Otvori ih jednu pruži sinu.)

OTAC : Jel zvala Marija?

SIN: Nije.

OTAC: Još bolje.

SIN: Jesi donio odluku?

OTAC: Ma nisam. Nije lako odlučiti ... Kad je rekla da želi ozbiljno popričati, znao sam ja da je neki problem na vidiku. Uz to – nije htjela doći u naš stan – nego je inzistirala da to bude u kafiću – na neutralnom terenu.

SIN: A slušaj.. ipak ženi nije lako reći: „Ja bih se udala za tebe“ – to je teško izgovoriti onako izravno.

OTAC: Ma, nije ona odmah bila tako izravna... prvo je govorila nešto izdaleka o vremenu i pivi koju sam pio – kao: da je bolje točeno od flaširanog, da joj nije jasno zašto ja uvijek pijem flaširano, a onda je odjednom počela pričati da je njoj već punih trideset i sedam, da ako želi biti majka, da je sada zadnji trenutak, da njezin biološki sat otkucava i da bi mogla zažaliti jednoga dana zbog propuštene prilike ako sada ne rodi... Uglavnom – rekla je da bi sa mnom željela ili pravu vezu i obitelj ili ništa, pa je onda rekla da mi ne želi raditi nikakav pritisak, pa da će mi dati deset dana u kojima se nećemo viđati, da ja u miru razmislim o svemu, pa da je onda ili zaprosim ili da se ko prijatelji razidemo bez ljutnje.

SIN: Reko sam ti da je to prosidba – ak je odbiješ – izgubit ćeš je.

OTAC: Znam – a baš sam se navikao na nju...Ne volim kad me netko forsira pa moram odlučivati po principu „uzmi ili ostavi“. To nikada nisam volio.

(Telefon zazvoni. Otac se podigne sa stolice, priđe stoliću na kojem je telefon, pa nakon trećeg zvona podigne slušalicu.)

OTAC: Halo – ... O, Marija, to si ti... reci... da... da... ma baš sam mislio, baš sam te namjeravao nazvati... ne možeš tako!... dopusti da ti kažem do kraja... Ali danas je deveti dan – nije deseti... ma kakvo poniženje... nije mi bila namjera... Žao mi je ako si to pomislila... onda zbogom i tebi.

(Otac spusti slušalicu.)

OTAC: Sranje!

SIN: Što je bilo?

OTAC: Gotovo je! – Naljutila se što je u ovih devet dana niti jednom nisam nazvao – A ona je predložila da se ne viđamo dok ne donesem odluku i kaže da je moje oklijevanje prava slika mog karaktera. Javila se sa željezničkog kolodvora – s prijateljicama upravo polazi na more. A znaš što to znači?

SIN: Što?

OTAC: To znači da će se ondje poševiti s prvim mornarom („galebom“) na kojega naleti.

SIN: Znači, gotovo je?

OTAC: Gotovo.

SIN: Žao mi je.

OTAC: I meni... Mogla je pričekati do sutra... Već sam bio tako blizu odluke... vjerojatno bih je sutra i zaprosio... a možda i ne bih...

SIN: Jel bi il ne bi?

OTAC: Ma – pojma nemam.

8. SCENA („PRIJATELJEVA KĆI“,1974.)

(Otac ima četrdeset i tri godine, sin ima dvadeset godina. Otac je na teniskom terenu, dolazi sin.)

SIN: Bok!

OTAC: Čuj!

SIN: Reci.

OTAC: Dragec mi je prijatelj... Dragec mi je prijatelj s faksa. A ta njegova kći – tek joj je petnaest godina. Klinka... Nazvao me danas.

SIN: I ?

OTAC: Izvan sebe je. Mala je krila od njih, kao što si i ti krio od mene.

SIN: Bojao sam se da ćeš biti protiv.

OTAC: S razlogom – ona je još djetje.

SIN: Ma kakvo djetje – nosi četvorku – Izgleda kao da joj je dvadeset .

OTAC: Zar si morao baš s njom?

SIN: Kad se volimo.

OTAC: Pokvarit ćeš mi prijateljstvo – Ak se malo što dogodi...

SIN: Ma što bi joj se moglo dogoditi. Ne vozim je na motoru bez kacige.

OTAC: Dragec će me poslati k vragu.

SIN: Ma daj tata – pa ne mogu ja na takve stvari misliti.

OTAC: A trebao bi.

SIN: Da si ti na mome mjestu i ti bi tako postupio.

OTAC: Ne vjerujem – ja bih uključio mozak. Bilo bi najbolje da prekineš s njom odmah – prije nego što postane ozbiljno.

SIN: Ne dolazi u obzir.

OTAC: Stvarno si tvrdoglav.

SIN: To bih i ja za tebe mogao reći.

OTAC: Za oboje bi bilo najbolje da prekinete čim prije.

SIN: To se nikada neće dogoditi. Nikada.

(Glazbeni akord. Izmjena svjetla koje sugerira protjecanje vremena.)

9. SCENA („TRIPER“,1974.)

(Na teniskom terenu je sin koji igra skvoš bez loptice na način da je „zid“ ondje gdje je publika. Udara sve jače, kao da je ljut. Zadihan je. Dolazi otac)

OTAC: Bok!

SIN: Bok!

OTAC: Nazvao me Dragec.

SIN: A je li?

OTAC: Mala je sva u suzama.

SIN: Što joj ja mogu?

OTAC: Kako si je mogao ostaviti?

(Sin prestane igrati.)

SIN: Tata, nije ona za mene. Pet godina je mlađa od mene – nemam o čemu s njom pričati - Balava , dosadna, isprazna. Bolje je i za nju i za mene da smo prekinuli.

OTAC: Nakon tri mjeseca si je odbacio – taman kad smo se Dragec i ja navikli. Mala je na rubu samoubojstva. Dragec očekuje da je nazoveš i da se pomirite. A i ja to očekujem.

SIN: Što je vama dvojici – jeste li vi normalni!? Što se imate petljati u našu vezu?

OTAC: Ona je kćerka mog najboljeg prijatelja. Zato sam ti i govorio da nije pametno hodati s kćerima mojih prijatelja, a pogotovo ne s maloljetnom djevicom.

SIN: Ma daj stari – pusti me na miru!

OTAC: Ja radim u Dragecovoju teretani – on me jedini redovito plaća.

SIN: Nećeš me valjda zbog love nagovarati da se pomirim s njom?

OTAC: Nije to zbog love – al vidiš kako si mi sada sve zapetljao – i posao i prijateljstvo?! Govorio sam ti da ne treba nikada s nezrelim nevinim balavicama ni počinjati. A sad kad si se već upleo moraš je lijepo nazvati i nekako utješiti da ne daj Bože ne digne ruku na sebe .

SIN: Nije ona tako ni nezrela ni nevinna kao što izgleda – i ne pada mi na pamet da je ikada više nazovem! Kad bi ti znao što mi je napravila - reko bi mi da je opalim nogom u guzicu.

OTAC: Ma daj – o čemu pričaš?! – Ona je tako nježna, tako fina i draga. Što ti je učinila?

SIN: Ne mogu o tome.

OTAC: Reci već jednom o čemu se radi.

SIN: Ma ne mogu...neugodno mi je.

OTAC: Sad kad si počeo – reci do kraja.

SIN: Samo ako mi obećaš da nikome nećeš reći.

OTAC: Znaš da znam čuvati tajnu. Hajde – progovori već jednom !?

SIN: Znaš... prije tjedan dana... počelo me peckati.

OTAC: Što te počelo peckati?

SIN: Pa – ono.

OTAC: Koje ono?

SIN: Ono – kad idem na WC.

OTAC: Kakve veze s tim ima WC?

SIN: Kod mokrenja ... pa su mi jaja natekla... počela me boljeti... probudim se i pođem na WC – i odjednom ugledam žućkasti gnojni iscjedak.

OTAC: O jebo te!?! Stvarno!?

SIN: Otišao sam u studentsku polikliniku – čim sam doktoru rekao o čem se radi, nasmijao se i zapitao me : „Koja ti je to dama poklonila gonoreju?“ Dao sam bris na analizu i pokazalo se da stvarno imam triper.

OTAC: Triper! – Sranje! – Od koga si to pokupio?

SIN: Kako od koga? – Pa od „fine i drage“ Lane.

OTAC: Nemoguće!

SIN: Zadnja tri mjeseca sam bio samo s njom... Za inkubaciju treba nekoliko dana - znači - zarazila me prošli tjedan, što će reći da se mala u međuvremenu, dok je bila sa mnom, poševila s nekim tko je imao triper, pa ga je lijepo meni uvalila za trajno sjećanje.

OTAC: Kurvetina! Kako ti je to mogla učiniti?!

SIN: Očito - lako.

OTAC: E sad ću joj nazvati oca i reći mu kakva mu je kćerka.

SIN: Jesi li ti normalan?!

OTAC: I te kako normalan – da znaš koliko mi je danas Dragec pilao mozak o tome kako si ti muška svinja, a njegova Lana osjetljiva nježna princeza!

SIN: Tata, radiš u njegovoj teretani!

OTAC: Ma nek se nosi i njegova teretana i gonoreična kćerka koju nije odgojio kako treba! Sve ću mu reći!

SIN: Tata, molim te, ne radi mi scene. Sad je sve u redu.

OTAC: Ništa nije u redu.

SIN: Dobio sam injekcije – za koji tjedan ovo će za mene biti daleka prošlost. A s Lanom sam i tako završio priču

(Šutnja.)

OTAC: Znaš – najopasnije su te cure što izgledaju ko junferice.

SIN: Znam... sada znam.

10. SCENA („ŽENIM SE“, 1984.)

(Otac ima pedeset i tri godine, sin ima trideset godina. U kafiću za povišenim stolom su otac i sin – pred njima su dvije pivske boce .)

OTAC: Bit ću iskren – baš mi je drago da si me pozvao na pivo. Otkako si preselio kod cure u njezin stan, nismo se pošteno napričali. Kao da više nemam sina.

SIN: Ma daj.

OTAC: Ta mala Neda – kako te je samo smotala – tebi je trideset, a njoj tek dvadeset i četiri, al ne pušta te iz ruku. Otkad ste zajedno nisi me ni jednom pozvao na pivo. ... Ona ko da ima nešto protiv mene?!

SIN: Ma, daj, tata – ona te poštuje. Jednostavno – bili smo u gužvi. Neda je spremala diplomski, obrana joj je idući tjedan. Medicina je težak studij.

OTAC: A kak je tebi u tom Centru za kulturu?

SIN: Odlično – imam vremena i za svoje pisanje i za uređivanje časopisa. Nema nikakvog pritiska. Puno mi je lakše nego dok sam predavao u školi.

OTAC: Žao mi je da si zanemario tenis – al vidim ja da vi kulturnjaci živite bolje od nas koji radimo u sportu . Mi moramo ostvariti neke rezultate, a vi...

SIN: Pa i mi moramo imati rezultate.

OTAC: Ma daj – vi možete živjeti i na staroj slavi, a u sportu ak nisi danas prvi, ko da ne postojiš.

(Šutnja.)

SIN: Čuj.

OTAC: Reci.

SIN: Za mjesec dana je vjenčanje.

OTAC: Čije vjenčanje?

SIN: Moje... naše.

OTAC: Zezaš se?

SIN: Ne. – Ženim se.

OTAC: Za koga?

SIN: Tata, kakvo ti je to pitanje?! – Pa za Nedu.

OTAC: Za Nedu?

SIN: Da, za Nedu.

OTAC: Jel nije to malo prerano ?

SIN: Nemamo mi više puno vremena.

OTAC: Kako nemate – čitav život je pred vama.

SIN: Trudna je.

OTAC: Tko je trudan?

SIN: Pa – Neda.

OTAC: Jesi siguran?

SIN: Sto posto.

OTAC: Koji mjesec?

SIN: Četvrti.

OTAC: Jebote! – I to mi tek sad kažeš – tek me sad zoveš na pivo?

SIN: I ja sam saznao tek prije tjedan dana.

OTAC: Čekaj – pa ona studira medicinu – valjda je mogla skužiti i ranije?!

SIN: Kaže da je mislila da je to hormonalni poremećaj.

OTAC: Kakav hormonalni poremećaj!

SIN: Prestala je uzimati antibebičke pilule.

OTAC: A zašto je prestala?

SIN: Zato jer su štetne za zdravlje – predložila je da se čuvamo na prirodan način .

OTAC: E – vidim kak ste se sačuvali... Svaka čast... Žene su ti lukava stvorenja – kad požele vezati muškarca uza se – ne biraju sredstva. – Prirodna zaštita od trudnoće je najsigurniji način za ostati u drugom stanju i uloviti frajera zauvijek.

SIN: Ma daj, tata – i tako bismo se vjenčali prije ili kasnije.

OTAC: Al ne ovako – praktički je ona tebe zaprosila – jel bilo tako?

SIN: Pa... je – al sam ja odmah pristao.

OTAC: Ti si odmah pristao?

SIN: Da – otprve.

OTAC: Znaš što – poznajem ljude koji su postali papučari u braku, nakon deset ili petnaest godina zajedničkog života – i to nekako mogu razumjeti, al to kad netko postane papučar prije braka to je stvarno nacionalna žalost – tuga pregolema – i za tu osobu i za cijeli muški rod.

SIN: Tata, volim je. Draga mi je pomisao da će mi biti žena i da ćemo imati dijete.

OTAC: Stvarno?

SIN: Stvarno.

OTAC: Onda ti čestitam. I za ženu i za dijete.

SIN: Hvala.

(Šutnja.)

OTAC: Jel se već zna što će biti?

SIN: Bit će muško – al to nije sto posto sigurno.

OTAC: To nikad nije sigurno – to se tek kasnije vidi jel muško ili nije.

SIN: Ma nisam mislio na to.

OTAC: A, da...I kako će se mali zvati?

SIN: Zvat će se Luka.

OTAC: U našoj obitelji nema niti jednog Luke.

SIN: Njezin otac se zove Luka.

OTAC: A tako znači?!

SIN: Nemaju muške djece – samo njih tri kćeri...a Neda je najstarija.

(Šutnja.)

SIN: Dogodila se još jedna krupna stvar u mome životu.

OTAC: Kakva krupna stvar? Što još može biti važno kao ovo?

(Sin iz torbe izvadi knjigu.)

SIN: Jučer je objavljen moj prvi roman. – ovo je tvoj primjerak.

(Pruži roman ocu – otac ga uzme i promotri naslovnicu.)

OTAC: „Važna je samo pobjeda“ – kao da je u pitanju knjiga o sportu?!

SIN: Pa, roman doista ima veze sa sportom.

OTAC: A, je li?!

SIN: Da – u njemu pišem o dječaku, a kasnije mladiću, koji trenira boks.

OTAC: Jedva čekam da ga pročitam. Oho – dvije stotine i pedeset stranica!

SIN: Pisao sam ga dvije godine.

OTAC: Čestitam . Uvijek sam znao da ćeš uspjeti u tom pisanju, uvijek.

SIN: Zaista?

OTAC: Zaista.

SIN: Pa nikad mi to nisi rekao.

OTAC: Al sam mislio... pretpostavljao.

(Šutnja.)

OTAC: A svadba – kako ste to zamislili?

SIN: Ma, mislili smo pozvat samo prijatelje – tebe i njezine roditelje – i to je to... I njezinog ginekologa.

OTAC: Što će vam ginekolog na svadbi?

SIN: A čuj – sprijateljili su se – prati joj trudnoću.

OTAC: Dobro, ali... što će joj ginekolog za vrijeme vjenčanja?

SIN: Za svaki slučaj – ak se nešto zapetlja.

OTAC: A što bi se moglo zapetljati?

SIN: Što ja znam – rekao je da ona mora izbjegavati napore i tako...

OTAC: Ti si stvarno papučar i to papučar na kvadrat.

11. SCENA („JUNAK ROMANA“,1984.)

(Otac je u kafiću za stolom. Pred njim je pivska boca. U kafić ulazi sin.)

SIN: Bok, tata. Zašto si želio da se tako hitno nađemo? Prekjučer smo se napričali o svemu. Danas mi je gužva na poslu, a ti zapeo: „Izvoli dođi na razgovor“ i još si mi spustio slušalicu. Što je tako hitno da nije moglo pričekati do sutra?

OTAC: Pročitao sam ti ono smeće!

SIN: Kakvo smeće?

OTAC: Tvoj roman – tvoj odvratni roman!

SIN: Ali zašto smeće – gdje je problem, pa ja...

OTAC: Zar misliš da sam ja glup, da nisam shvatio tko je onaj negativni otac koji maltretira sina s treninzima i tjera ga da postane boksač!?

SIN: To je izmišljeni lik.

OTAC: Taj monstrum od trenera koji maltretira sina od zore do mraka – to sam ja. A onaj fini dragi nježni sinek kome nije do sporta – to si ti. Opisao si nas dvojicu.

SIN: Ma daj – to nema veze s nama. To je o boksu.

OTAC: Kako nebi imalo veze s nama, a ono : „Budio sam se svakog jutra pritisnut očevom nezajažljivom ambicijom i željom za pobjedom , ta ambicija mi je uništila mladost, oduzimala dah iz pluća, jedva sam disao“ - Prijatelji će mi se smijati kada to pročitaju. Taj čovjek iz romana ima čak i moju boju kose, moju boju očiju, moju visinu, voli pivo kao ja ! Ti si me osramotio u toj knjizi. A ja sam cijeli život posvetio tebi, a ti meni ovako – strašno! Želim da znaš da si me povrijedio i razočarao. I da nikada više s tobom neću progovoriti niti jednu jedinu riječ.

SIN: Ali, tata, sve si krivo shvatio – to je literatura, mašta, čovjek ima drugo ime, htio sam da bude uvjerljivo – Za mjesec dana je vjenčanje – Nedini roditelji su danas nazvali, žele te upoznati.

OTAC: Ne zanima me ni tvoje vjenčanje, ni ti, ni roditelji tvoje žene. Ovo je naš zadnji razgovor – tvoj roman je pljuvanje rođenog oca – javno sramoćenje koje ti nikada neću oprostiti. Ako me netko zapita imam li sina, odgovorit ću mu – nemam! A sad zbogom! I ne zovi me više.

SIN: Ali, tata...

(Otac bijesno izađe iz kafića.)

12. SCENA („DJEČJI PLAČ“,1985.)

(Sinu je sada trideset i jedna godina. Noć je – čuje se plač bebe. Plač postupno prestaje. U sobu ulazi sin u trenirci, prilazi do telefona, podigne slušalicu i okrene brojčanik.)

SIN: Halo... Dado, halo, Ivo na telefonu... ništa se nije dogodilo, oprostite što ovako kasno zovem. Skoro će ponoć, imam veliki problem – žena mi je otišla na simpozij, sam sâm s malim... čuj, tri puta mi se posro u samo pola sata – onako zelenkast proljev – jel to opasno za dijete od godinu dana?... Ma, normalnu hranu sam mu dao – kašicu od povrća i pola zgnječene banane... al strašno smrdi – to ti je na rubu proljeva, jel tvoj sin isto tako?... Misliš da je normalno?... Da mu skuham rižu... Strah me da nije neka infekcija... Kako misliš da su infekcije normalna pojava?... svaki put kad ostanem sam s njim, on počne srat sve u šesnaest, ili dobije temperaturu, il ga zaboli trbuh – jebo te, umjesto da u miru pogledam televiziju i popijem pivo, ja mu mijenjam pelene ...

(Dječji plač iz susjedne sobe naglo počne.)

SIN: Oprosti, moram prekinut, vjerojatno se po četvrti put posrao. Ajde hvala ti – bok!

13. SCENA („BICIKL NA DAR“,1990.)

(Ocu je sada pedeset i devet godina, a sinu trideset i šest. Otac je sam doma – u ruci ima telefonsku slušalicu i s nekim razgovara na telefon.)

OTAC: Halo... molim vas, zanima me da li je bicikl dostavljen na adresu koju sam vam dao... Znači prošlo je sve u redu?... Kako mislite: vaš čovjek je otkrio tko šalje bicikl, pa ja sam s vama dogovorio da se ne otkriva pošiljatelj, danas je mom unuku peti rođendan i želio sam da od djeda dobije bicikl... Slučajna pogreška!? – E pa vi ste onda slučajni kreteni!... Što vas ima biti briga zašto ja ne želim da moj unuk zna da mu djed šalje bicikl! ...Nikad više s vama neću imati posla ! Idioti!

(Otac bijesno spusti slušalicu. Ushoda se nervozno po sobi.)

OTAC: Glupani glupi!

(Otac uzme novine i sjedne na trosjed... U tom trenutku zazvoni na vratima.)

OTAC: Slobodno !

(U sobu ulazi sin.)

SIN: Bog, tata.

(Otac ne odgovori na pozdrav.)

SIN: Oprosti što ti ovako upadam – samo sam ti htio reći da su prije dva sata donijeli tvoj bicikl, Luka se jako razveselio, još kad je čuo da mu to djed šalje... Svi se u vrtiću hvale sa svojim bakama i djedovima... a on tebe još nije ni upoznao... Došao sam te pozvati na njegov rođendan... doći će i roditelji moje žene... peti rođendan je velika stvar... to djeca pamte...

(Otac ne odgovara.)

SIN: Znam da se još uvijek ljutiš na mene...U redu je da mene kažnjavaš, al nemoj njega... svi kažu da sličići na tebe, a onaj drugi djed nije baš u formi, nakon moždanog udara.

(Šutnja.)

OTAC: Jesi rekao sve što si želio?

SIN: Pa... uglavnom...

OTAC: Ako je to sve – onda možeš lijepo poći doma. Jer to što sam mu poslao bicikl ne znači da sam tebi oprostio .

SIN: Tata, saznao sam da si potajno nabavljao Lukine fotke.

OTAC: Pitao sam te da li si rekao sve što si imao za reći?

SIN: Nisam sve... moram ti još nešto reći, ako dopustiš.

OTAC: Slušam – ako baš moram.

SIN: Taj tvoj bicikl – ostat će u podrumu. Luka ga neće voziti, dok ga ne naučiš ono što si mene naučio.

OTAC: O čemu ti to govoriš?!?

SIN: Ne može početi voziti bicikl prije nego što ga ne naučiš voziti „tačke“ – onako kako si mene naučio. Obećao sam mu da će ga djed prvo naučiti kako se voze „tačke“, a tek onda pravi bicikl.

(Dugotrajna šutnja. Gledaju se nepomično u oči. U jednom trenutku otac se osmjehne i raskrili ruke na zagrljaj.)

OTAC: Ajde – opraštam ti . Naučit ću ga voziti te „tačke“.

(Sin ocu krene u zagrljaj.)

SIN: Hvala, stari.

OTAC: Neki dan sam ponovno pročitao tvoj roman i shvatio, ne samo da znaš pisati, nego da si me u tome romanu točno opisao. Baš sam bio takav.

SIN: Ma daj, tata, nisi to ti.

OTAC: Jesam, jesam. – Htio sam svoju ambiciju ostvariti preko tebe, a na takvo što nema pravo niti jedan otac , niti jedan. Kad počinje proslava?

SIN: Za sat vremena.

OTAC: Idemo odmah – da ga naučim voziti „tačke“ prije nego dođu gosti – da ne pomisle da Luka ima šašavog djeda.

SIN: Ajmo.

14. SCENA („TAJNICA“,1994.)

(Sin ima četrdeset godina, otac ima šezdeset i tri godine. Na teniskom smo terenu. Otac i sin igraju skvoš na način da je zid ondje gdje je publika. To potraje neko vrijeme. Otac u jednom trenutku zastane s igranjem)

OTAC: Što ima novoga kod vas?

SIN: Ma ništa posebno.

OTAC: Stvarno ništa?

SIN: Stvarno.

(Šutnja.)

SIN: ...jesi nešto čuo... nešto znaš?

OTAC: Luka mi je jučer nešto rekao na treningu.

SIN: Što ti je rekao?

(Prestanu igrati.)

OTAC: Rekao je da već tjedan dana ne spavaš doma. Što se to događa?

SIN: A čuj – sve se zapetljalo.

OTAC: Što se zapetljalo?

SIN: To s Nedom... pa i na poslu.

OTAC: Što na poslu?

SIN: Vidiš... kad sam prije šest mjeseci postao ravnatelj Centra za kulturu, primili smo i novu tajnicu – tajnicu ravnatelja.

OTAC: A, onu malu plavušu s velikim sisama!

SIN: Da – nju.

OTAC: Kak joj je ono ime?

SIN: Penelopa.

OTAC: Penelopa – kakvo je to ime?!

SIN: Odisejeva žena.

OTAC: Znači udana je?

SIN: Ma ne – to ti je iz grčkih mitova – kod Homera.

OTAC: Aha.

SIN: Draga je... mogao sam se u svemu na nju osloniti i tako eto... dogodilo se...

OTAC: Što se dogodilo?

SIN: Zbližili smo se.

OTAC: Znači kresnuo si je?

SIN: Pa... jesam – jednom ... više puta.

OTAC: Jesi ti normalan!? – Ti imaš sina od deset godina, imaš ženu!?

SIN: Jednostavno se dogodilo. - Nisam se mogao kontrolirati.

OTAC: To se nikada ne događa samo od sebe.

SIN: Neda je stalno na tim svojim dežurstvima.

OTAC: A Penelopa pri ruci.

SIN: Mislio sam – to će proći samo od sebe – ali je neki idiot Nedi poslao anonimno pismo da mutim sa svojom tajnicom – nakon tog pisma rekla mi je da se gonim iz stana, da ne želi sa mnom imati posla, uglavnom – morao sam se odseliti.

OTAC: Kamo si odselio?

SIN: Pa – kod Penelope.

OTAC: Idiote!

SIN: Zašto?

OTAC: Time si priznao krivnju.

SIN: I tako je imala dokaze.

OTAC: Dok te ne uhvati na djelu – žena nikada nema čvrsti dokaz!

SIN: Nisam mogao više lagati.

OTAC: Muškarac nikad ne smije priznati. Dok ne priznaš nisi kriv. – Shvaćaš? Žene ni ne žele da im priznaš. Čak ni kada inzistiraju pod cijenu samoubojstva.

SIN: Onda sam zbilja sve zasrao. Znači trebao sam i dalje negirati?

OTAC: Do kraja – sve.

(Šutnja.)

OTAC: I sad živiš s tom svojom sisatom tajnicom.

SIN: Eto – tako je ispalo.

OTAC: To moraš pod hitno prekinuti i vratiti se svojoj ženi.

SIN: Kako – kad ne želi više ni čuti za mene. Bijesna je ko ris.

OTAC: S pravom.

SIN: I ja to sad znam.

OTAC: A tajnica sretna što je ravnatelj doselio kod nje.

SIN: Je – baš se trudi oko mene.

OTAC: Možda je ona sama napisala ono anonimno pismo tvojoj ženi.

SIN: Ma daj – ne bi valjda.

OTAC: Zašto ne – znaš kako su žene lukave kad se bore za muškarca.

SIN: Al to bi bilo perverzno.

OTAC: A tko bi drugi osim nje želio da ti prekineš sa ženom?

SIN: Pa... što ja znam... Ma daj nemoj mi sad još i tu sumnju trpati u glavu i tako sam sav izbezumljen.

(Šutnja.)

OTAC: Čovječe – ti si sad svom sinu najpotrebniji – njemu je deset godina, a otac mu odlazi od kuće – znaš li što to može značiti za njegovu psihi?

SIN: Nisam otišao svojevrijeme. – Neda me potjerala.

OTAC: Lako si se dao nagovoriti . Jeste rekli malome ?

SIN: Nismo – dogovorili smo se da ćemo mu reći tek nakon razvoda.

OTAC: Kakvog razvoda?

SIN: Neda je jučer podnijela zahtjev za razvod.

OTAC: Još i to – stvarno sranje. Tvoja žena baš ne gubi vrijeme.

(Šutnja.)

SIN: Čuj – otkako se to sve dogodilo, mali izbjegava sa mnom razgovarati... pa sam te htio zamoliti...

OTAC: Reci.

SIN: Pošto kod tebe trenira tenis, jako te voli – pokušaj mu reći koju dobru riječ za mene... strah me da će od Nede slušati samo najgore o meni.

OTAC: Znaš što – najradije bih te i ja ispljuvao pred njim. – Kako si mogao život zasrati i sebi i svojim?

SIN: Eto – dogodilo se.

OTAC: Nije se dogodilo bez tvoje volje. Onom stvari misliš, a ne glavom.

SIN: Ma, daj tata, otelo se sve kontroli... nisam ja to želio... Ženu sam očito izgubio, pomози mi da bar ne izgubim sina.

15. SCENA („ISPROŠENA JE“,1999.)

(Otac ima šezdeset i osam godina, sin ima četrdeset i pet godina. Otac je u kafiću za barskim stolom, pred njim su dvije boce s pivom i dvije čaše. U kafić ulazi sin.)

SIN: Oprosti što kasnim... Stari u čemu je problem – jel nešto u vezi s Lukom?

OTAC: S njim je sve u redu – redovito trenira – on je najtalentiraniji klinac koga sam do sada imao u klubu. Pozvan je na juniorski Roland Garros .

SIN: Sjajno – znači u ekipi je za Europu...Jesi mu prenio moj pozdrav?

OTAC: Jesam.

SIN: I?

OTAC: Što i?

SIN: Jel rekao: „Pozdravi i ti njega“?

OTAC: Nije. Kad got te spomenem – samo zašuti.

SIN: I tako već pet godina – nikada mi neće oprostiti .

OTAC: Pokušao sam mu objasniti da i roditelji imaju pravo na pogrešku – al me ne želi čuti.

SIN: Jesi li mu rekao da više nisam ravnatelj?

OTAC: Jesam – rekao sam mu da više nisi ravnatelj i da je tvoja tajnica prohodala s novim ravnateljem i da si otišao iz Centra za kulturu, i da sad predaješ kao profesor u srednjoj školi. Rekao sam mu kako ti je teško – al to sve kao da ne dopire do njega...Al nisam te zbog toga zvao.

SIN: Nego?

OTAC: Znaš da tvoja Neda već godinu dana hoda s onim doktorom iz Splita?

SIN: Znam – pričo si mi već o tome .

OTAC: Vidio sam ga neki dan kad je bio u Zagrebu.

SIN: I - kako izgleda?

OTAC: Zgodan, jak, visok...znaš kakvi su Dalmatinci. Dvadeset je centimetara viši od tebe.

SIN : Dvadeset centimetar je viši od mene?!

OTAC: Izgleda ko maneken. Donio sam Luki novi reket – tamo sam zatekao njega, pa me Neda s njim upoznala. On je bio baš na odlasku. A kada je otišao Neda mi je rekla da ju je upravo zaprosio...da je zato i došao u Zagreb.

SIN: Kako misliš zaprosio?

OTAC: Ponudio joj je brak...čak je i prsten donio...

SIN: I to je baš tebi morala reći. Kako joj nije neugodno – ti si ipak moj otac.

OTAC: Bio je i Luka tamo.

SIN: Kako je reagirao?

OTAC: Ništa nije rekao .

SIN: On kad šuti - to je znak da mu nešto nije po volji...

OTAC: A taj Nedin očekuje da nakon vjenčanja ona preseli kod njega u Split.

SIN: U Split?!

OTAC: On tamo živi – velika je faca , glavni na kirurškom odjelu...A znaš što to sve skupa znači?

SIN: Što?

OTAC: To znači da sina više nećeš vidjeti ni povremeno, a niti ja unuka.To znači da nestaje i najmanja mogućnost da ćeš se ikada više s Nedom pomiriti.

SIN: Baš sranje! Kud baš sve to – odjednom – naglo

OTAC: Zato sam i htio s tobom razgovarati. Imam sjajan plan, koji bi sve to mogao popraviti.

SIN: Kakav plan?

OTAC: Plan kako da opet osvojiš Nedu....Gledaj ovako – povodom tog poziva koji je Luka dobio za juniorsko Roland Garros - napraviti ću proslavu za sve dečke iz kluba, a pozvat ću i tebe i Nedu. Malom sam rekao da je to zadnja šansa da mu se roditelji pomire.

SIN: Kad Neda sazna da sam ja pozvan na proslavu, sigurno neće doći.

OTAC: Ne mora ona ni znati da si ti pozvan – nećemo joj reći ni ja ni Luka.

SIN: Znači i njega si pridobio za taj smješni plan..Dobro, tata, zar ne vidiš koliko je to smješno i naivno – to s tom proslavom i pomirenjem...pa ti se baviš znanstvenom fantastikom....

16. SCENA („STARE DADILJE“,2000.)

(Otac sada ima šezdeset i devet godina, a sin ima četrdeset i šest godina. Mrak je u sobi. Čuje se plač bebe. Plač je sve jači. Postupno se pale svjetla i vidimo dječja kolica iz kojih se razliježe plač. U jednom trenutku ogrnut kućnim haljetkom u sobu ulazi sin, trlja snene oči, prilazi do krevetića i gura kolica naprijed-nazad.)

SIN: Polako... mala moja ljubice... polako tatina djevojčice... tu je tvoj tatica... ne boj se ničega, ne boj se... budi dobra djevojčica.

(Beba se primiri. Sin neko vrijeme vozi kolica po sobi. Potom priđe do hladnjaka i uzme bocu s pivom, sjedne na stolac, otvori bocu, al tek što krene s bocom prema ustima beba se rasplače. Sin odloži bocu, ode do kolica i ponovno ih ljulja. Beba prestane plakati nakon nekog vremena. Sin opet ode do stolca, ali tek što uzme bocu u ruku, beba se opet rasplače. Sin se vraća do kolica. U tom trenutku u sobu ulazi otac u kućnom haljetku.)

OTAC: Zašto mala plače?

SIN: To je pitanje za Nobelovu nagradu..

OTAC: Hoćeš da je ja provozam ili da je malo uzmem na ruke?

SIN: Neka – ja ću.

(Otac ode do hladnjaka i uzme bocu piva.)

OTAC: A da popijemo po jednu.

SIN: I ja sam došao na tu ideju – al nikako da se mala smiri.

(Otac otvori bocu.Mala se primiri.Sin se vrati na svoj stolac. Otac prinese stolac do sina.)

SIN: Da se i mi malo odmorimo uz „pivce za živce“.

OTAC: Ajde u zdravlje!

(Ali u tom trenu, prije nego li će popiti prvi gutljaj, beba se snažno rasplače. Sin poželi ustati, ali ga otac zaustavi.)

OTAC: Čekaj – ja ću.

(Otac umoči kažiprst u pivsku bocu.)

SIN: Tata, što ćeš to...?

OTAC: Vidjet ćeš.

(Otac ode do kolica i pruži bebi kažiprst koji je bio umočen u pivo. Začuje se kako beba zadovoljno cucla kažiprst.)

SIN: Tata, što to radiš?

OTAC: Uspavljujem tvoju kćerkicu.

SIN: Tata, ti nisi normalan, da netko vidi...

OTAC: Tko će vidjeti!? Nema skrivene kamere u ovoj sobi.

SIN: Ne možeš bebi davati alkohol.

OTAC: To nije alkohol, nego pivo.

SIN: Znači, pivo nije alkohol?

OTAC: Nije.

(Beba se umirila. Otac se vraća do sina.)

OTAC: E, sad možemo i mi ko ljudi malo uživati.

(Otac i sin se kucnu bocama.)

OTAC: Živio!

SIN: Živio!

(Ispiju po gutljaj svatko iz svoje boce.)

OTAC: E, čovječe, kako ti se život izmijenio u samo godinu dana - imaš novu staru ženu, sina, još si i kćer dobio u četrdeset i šestoj ! Zar nisi sretan?

SIN: Sretan , al neispavan.

OTAC: E, da ja nisam napravio onu proslavu za cijeli klub, da nisam tebe i Nedu pozvao – udala bi se ona za drugoga, odselila bi u Split i život bi ti otišao do vraga.

SIN: Da se nismo ona i ja napili i završili u toaletu onog restorana, ne bi se dogodila ni naša mala Lucija.

OTAC: Zar nisi sretan?

SIN: Ma – bio bih još sretniji da nije upisala tu specijalizaciju i da ti nisi predložio da pred svaki njezin ispit ja dođem s bebom spavati kod tebe da se ona može naspavati i naspavana izaći na ispit.

OTAC: Pa i Luki je važno da može u miru na večer učiti i naspavati se.

SIN: A mi kao neke stare dadilje.

OTAC: A što ćeš – bar neka korist od nas dvojice.

(Šutnja.)

SIN: Čuj... kad sam ja bio beba... kako si ti sam izlazio sa mnom na kraj?

OTAC: A čuj – uvijek sam u hladnjaku imao bocu pive za sebe... a i za tebe.

SIN: Zezaš me?

OTAC: Što je u tome loše? Pa i danas voliš popit pivo?

SIN: Nisi valjda i meni davao pivo dok sam bio beba...?

(Šutnja.)

OTAC: Nisam . Bože sačuvaj.

SIN: Stvarno nisi?

OTAC: Davno je bilo – ne sjećam se.

SIN: Joj, tata, čovjek s tobom nikada nije siguran.

17. SCENA („I UNUK POSTAJE ČOVJEK“, 2010.)

(Otac ima sedamdeset i devet godina, sin ima pedeset i šest godina. Sin je u kafiću za stolom. Pred njim su dvije boce s pivom. Pojavljuje se otac oslanjajući se na štap.)

SIN: Bog, tata. Evo sam ti naručio pivo.

OTAC: Bog , sine...Dobro si učinio. Hvala.

SIN: Kako si?

OTAC: Da me kuk ne muči, bio bih odlično. A ti?

SIN: A, tako.

OTAC: Čim kažeš „a tako“ – znam da nešto nije u redu.

SIN: Ma sve je u redu.

OTAC: Nije.

SIN: Je.

OTAC: U čemu je problem?

SIN: Ma... saznao sam nešto... mislim da se ni tebi neće svidjeti kad čuješ.

OTAC: Da nije neka bolest?

SIN: Nije bolest – već glupost.

OTAC: Daj reci već jednom.

SIN: Luka će za mjesec dana diplomirati – nude mu mjesto asistenta na Kineziološkom fakultetu .

OTAC: Sjajno. Što je u tome loše?

SIN: U tome ništa – al ona njegova djevojka, ona mala crvenokosa...

OTAC: Što je s njom?

SIN: Trudna je. Oženit će ju.

OTAC: Pa to je divno.

SIN: Što je tu divno? Ona još studira!? Za šest mjeseci doći će im to dijete – gdje će živjeti ?!

Kod nas je gužva već sada . Neda i ja smo potpuno izbezumljeni , a i Luka.

OTAC: Zato je bio tako dekoncentriran na zadnjem treningu.

SIN: Ma, boji se kako ćeš ti reagirati – za šest mjeseci je Davis Cup - postoje šanse da bi se mogao kvalificirati u našu momčad , a on mora misliti na ženu, na dijete koje dolazi, mora iznajmiti stan... sranje – sve odjednom.

(Dugotrajna šutnja.)

OTAC: Slušaj – sad je najvažnije da on kao sportaš ima mir, red, da bude usredotočen na treninge, da mu koncentracija ne ode na rješavanje prozaičnih problema. Jel se slažeš s tim?

SIN: Slažem se.

OTAC: A ja mogu ponuditi rješenje za sve to.

SIN: Na što misliš?

OTAC: Ja ću njemu i njegovoj ženi dati svoj stan, a ja idem u dom umirovljenika.

SIN: Ma daj tata, pa nećeš valjda u dom?!

OTAC: Naravno da hoću – s Lukom sam osvojio punu vitrinu pehara. Zahvaljujući njemu ostvario sam svoje sportske snove – a sad kad mu se „smješka“ Davis Cup – učinit ću sve da ima najbolje uvjete, najbolje... Drugi ga čovjek službeno trenira, al ja sam mu i dalje glavni mentor.

SIN: Nećeš valjda radi Davis Cupa...

OTAC: Hoću – Prošli sam tjedan bio u domu umirovljenika u posjeti kod prijatelja . A on me upoznao s ravnateljem doma koji voli sport. Taj ravnatelj mi je rekao kad odlučim doći kod njih da će za mene pronaći krevet preko reda, pod uvjetom da pokrenem nekoliko sportskih kružoka ...

SIN: Znači opet ćeš s diletantima imati posla?

(Šutnja.)

OTAC: A tvoj novi roman?

SIN: Išlo mi je pisanje odlično – sve dok nisam čuo da ću postati djed . Zamisli – ja, pa djed! A kćerka mi ima tek deset godina .

OTAC: A jebi ga kad si je kasno dobio... A što kaže „baka“ Neda?

SIN: Totalno je zbunjena... šuti satima..., a ti znaš što to znači kad moja žena šuti?

OTAC: Što?

SIN: To znači da bi svakog trena mogla eksplodirati ko parni stroj... ljuta je na tu malu riđovku što nije pazila.

OTAC: Mogao je i Luka paziti – zasluge su zajedničke.

SIN: Hoćeš reći – krivnja je zajednička..... Zar bi ti stvarno otišao u dom?

OTAC: Bih – dosta mi je više samoće. Ondje ću bar imati društvo i redovitu hranu.

18. SCENA („ODUSTAJANJE“, 2014.)

(Otac ima osamdeset i tri godine, sin ima šezdeset godina. Otac bezvoljno sjedi na krevetu, preko njega je pokrivač. U sobu ulazi sin.)

SIN: Bog, tata!... Kako si?... Javili su mi da već tjedan dana ne ideš ni na doručak, ni na ručak... večeru preskačeš!?

OTAC: Nije mi do hrane.

SIN: Ne možeš po cijeli dan ležati obučen na krevetu... ne možeš danima gladovati... Znaš kamo to vodi?

OTAC: Znam.

SIN: Pa zašto to činiš?

(Šutnja.)

SIN: Znaš koliko te svi mi volimo i koliko nam značiš. I tvoj unuk i unuka, i Neda i ja i obje prauke i prauk... svima nam je stalo do tebe – a ti odustaješ od života. Ne možeš tako.

OTAC: Mogu sine. – Ništa me više ne veseli. Gotovo je. Shvaćáš – gotovo.

SIN: Tata, život je Božji dar... Čovjek se ne smije igrati Boga... Hajde idemo do kantine, bar da juhu pojedesh.

OTAC: Nije mi ni do kantine, ni do juhe.

SIN: Čujem da si jučer i psihologinju potjerao iz svoje sobe, a žena ti je željela pomoći.

OTAC: Pomoći mi mogu samo oni koji me ostave na miru.

SIN: Depresija nije sramota. – To je bolest kao i svaka druga, ali čovjek se mora protiv nje boriti... barem pokušati. Ako ne želiš reći drugima – bar meni reci o čem se radi?

(Šutnja.)

SIN: Zašto odustaješ od svega? Jesam li ja možda nešto kriv... Il ti nije dobro u domu? ...Daj stari, ne muči me šutnjom. Pa nas dvojica smo uvijek bili bliski – ti si mi bio i otac i majka. Reci mi da znam uzrok, da jednoga dana sebi ne predbacujem.

OTAC: A... dosta mi je svega – otkako mi ne daju da se bavim sportom.

SIN: Kako da se baviš sportom - imaš osamdeset i tri godine - Jedva se krećeš zbog operiranih kukova?!

OTAC: Kao trener – mogao bih ja još puno dati drugima kao trener... samo da mi dopuste.

SIN: Ali ti si mi rekao da u ovome domu, osim šaha i šetnji po parku, niti jedan sport ne prolazi.

OTAC: Na žalost – kad su svi tako lijeni, neaktivni, pasivni.

(Šutnja.)

OTAC: Otkako se moj unuk prestao baviti tenisom, ništa me više ne veseli. Baš me razočarao... Mogao je pokušati još koji turnir osvojiti.

SIN: Otkako je dobio treće dijete više ne može trenirati – uz to, priprema doktorat iz povijesti sporta.

OTAC: Što će mu ta teorija?

SIN: Mora – predaje na faksu, pa mora imati taj akademski status.

OTAC: Teoretičar – bla, bla, bla ... Samo sjedim i nigdje se ne krećem. Fali mi dvorana, fale mi treninzi, natjecanja, uzbuđenja... Molim te idi i ostavi me na miru. Dosta smo razgovarali.

(Šutnja. Sin duboko uzdahne. Ustane se, pođe prema izlazu...Zastane.)

SIN: Slušaj, tata – imam jedan prijedlog. - Za dva tjedna ću napuniti šezdesetu i ulazim u stariju skupinu veterana, kad je tenis u pitanju... a opet bit ću najmlađi u toj starijoj skupini.

OTAC: I ?!

SIN: Dobio sam želju opet uzeti reket u ruke. Na jesen je državni turnir tenisača veterana. Ako bi me ti trenirao triput tjedno – siguran sam da bih za šest mjeseci bio u dobroj kondiciji. – Možda i pehar osvojim. Vrijedilo bi pokušati.

OTAC: Šališ se?

SIN: Posve sam ozbiljan.

OTAC: Ti bi pristao da te ja treniram?!

SIN: Naravno – ti si najbolji.

OTAC: Znaš što ću ti reći?

SIN: Reci.

(Otac ustane s kreveta. Obučen je.)

OTAC: Ovo mi je najsretniji dan u životu.- Počinjemo sutra s treninzima!

SIN: Ali imam jedan mali problem.

OTAC: Koji problem?

SIN: Živci su mi se istanjili – od žene, od djece, od unučadi – Ne smiješ na mene vikati.

OTAC: Neću, ne boj se, neću... ako budeš slušao. Sutra krećemo s kondicionim treninzima. Moraš promijeniti prehranu – zadnjih godina jedeš tako nezdravo. Nema više ni gledanja televizije do kasno u noć. Napraviti ćemo tabelu svih tvojih dnevnih aktivnosti. Gotovo je s kasnim izlascima. Nema više tulumarenja s propalim piscima.

SIN: Stari, nemoj da požalim što sam pristao.

OTAC: Nećeš požaliti – doći ćemo nas dvojica na naslovnicu Sportskih novosti.

SIN: Znači – srozat ću i ovo malo literarnog ugleda što mi je ostalo.

OTAC: Sport je važniji od kulture - idemo po pobjedu!

SIN: Idemo ... Al prvo na ručak!

OTAC: Ak se baš mora... Da znaš kakva je ovdje hrana, ne bi me silio.

SIN: I treneri moraju imati redovitu prehranu – i to je dio samodiscipline.

OTAC: Znam. Na moju samodisciplinu možeš računati – samo da mi ti ne popustiš i da se ne demoraliziraš nakon prvih nekoliko dana.

SIN: Neću, tata, zahvaljujući tebi neću – jer nas dvojica smo tim. Kakav tim?

OTAC: Tim koji pobjeđuje.

SIN: Točno – mi smo tim koji pobjeđuje... svaki put kada ne izgubimo.

(Otac i sin se nasmiju i zagrlje.)

- K R A J -